

A 1627/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 14-00254-1

Udvalgsforslag om livslang læring

1. Udvalgets forslag

Kultur- og uddannelsesudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre et nordisk komparativt udviklingsstudie af mulighederne for at etablere en nordisk strategi inden for et universelt efter- og videreuddannelsesprogram og gerne med inspiration fra internationale initiativer som det skotske program *'Individual Learning Accounts (ILA)* og under hensyntagen til de i forslaget anførte synspunkter

2. Baggrund

Beregninger viser, at en ung person uden uddannelse, der forbliver ufaglært, koster den enkelte borger omkring DKK 1,3 millioner kroner i disponibel indkomst over livet, mens samfundet mister næsten tre millioner kroner i tabt velstand. Derfor er der utrolig stærke argumenter for at prioritere livslang læring og uddannelse til alle. Uddannelse er den sikreste vej til et godt stabilt voksen- og arbejdsliv, der samtidig bidrager til at mindske uligheden i samfundet. Fremadrettet er det afgørende, at andelen af unge, der får en ungdomsuddannelse, øges, og at der er fokus på voksen- og efteruddannelse. Et stigende uddannelsesniveau er nøglen til at generere øget økonomisk vækst og velstand i Norden.

Nordisk Ministerråd udgav i 2012 en rapport om "Effektive strategier for livslang læring i de nordiske lande". Rapporten dokumenterede, at de nordiske lande i høj grad er i stand til at implementere nye modeller for understøttelse af voksnes læring relativt hurtigt og effektivt. Dette i modsætning til de fleste af EUs medlemslande.

Selv om Norden har relativt gode erfaringer med voksnes opkvalificering og videreuddannelse, så findes der fortsat udfordringer i de nordiske lande. Vi ved, at op mod 20 % af en ungdomsårgang falder ud af uddannelsessystemet og ikke afslutter en ungdomsuddannelse. Disse unge har svært ved at få fast tilknytning til arbejdsmarkedet. Det er uheldigt fordi

de unge vil få det svært på fremtidens arbejdsmarked. Andelen af ufaglærte jobs bliver mindre og mindre. Samtidig har gruppen af ufaglærte trods skiftende politiske initiativer ikke i nævneværdig grad rykket ved, at brugen af efteruddannelse primært er for de veluddannede. Det betyder at ufaglærte og kortuddannede kun i begrænset omfang får andel i de store samfundsmæssige investeringer der foretages i efteruddannelse. Nye løsningsmodeller kan derfor vise sig at være nødvendige, såfremt man ønsker at tale om en reel imødekommelse af de ufaglærtes interesser og behov.

Videre er virksomhedernes engagement i efteruddannelsesaktiviteter af afgørende betydning. En medarbejder er ikke altid motiveret for læring for læringens skyld. I stedet ønsker hun at udvikle en kompetence som konkret kan anvendes i arbejdssituationen. Således er det vigtigt, at virksomhederne tænker i strategisk kompetenceudvikling og efteruddannelse som et middel til at fastholde og videreudvikle medarbejdernes kompetencer. I dag er der en tendens til at formaliserede kursus- og skoleforløb samt certifikater afløser den gammeldags sidemandsoplæring på arbejdspladserne - '*on the job training*'. Arbejdstagere med få boglige færdigheder kan risikere at falde uden for den formaliserede efteruddannelse, da de ikke altid er motiveret til at sidde på skolebænken.

De højtuddannede har ligeledes behov for mere uddannelse end deres grunduddannelse. Med den hastige udvikling og forandring i kompetencekrav i både den offentlige og den private sektor, har også de højtuddannede brug for at udvikle deres kompetencer gennem hele arbejdslivet. Behovet for livslang kompetenceudvikling understreges af, at der i stigende grad er en forventning om, at de højtuddannede bliver længere på arbejdsmarkedet end tidligere.

Målsætningen kunne derfor være, at *Livslang Læring* i et videnssamfund skal være for alle på arbejdsmarkedet uafhængigt af uddannelsesbaggrund.

En række analyser både internationalt og nordisk viser, at investeringer i mennesker både giver højere produktivitet og reducerer fattigdom. Samtidig vil den generelle indkomstlighed i samfundet også øges i takt med, at bunden løftes.

Udfordringen ligger blandt andet i at opnå et tættere samarbejde mellem virksomheder/arbejdsliv og uddannelsesinstitutioner. Eksempelvis har Sverige en høj ungdomsarbejdsløshed og studiejobs til studerende er ikke udbredt som fx i Danmark. Videre er spørgsmålet, hvorvidt alle skal gennem livslang læring. Er der visse grupper som ikke 'kan nås' og skal man bare acceptere dette. Hvor meget er det op til den enkelte selv at igangsætte/betale for efteruddannelse? Kunne man forestille sig, at alle voksne i Norden skulle have en slags borgerrettighed til livslang uddannelse, som sikrede at alle kunne få adgang til uddannelse gennem hele livet? Og hvad med betaling? Kunne man etablere et fællesnordisk system, som gjorde voksenuddannelse endnu mere udbredt og tilgængeligt end vi ser det i dag. Og hvilke strategier og modeller skal der til for at denne vision ville kunne realiseres?

Eksempelvis i Skotland findes et læringsystem som kaldes *ILA – Individual Learning Accounts*. Initiativet er et offentligt initieret tilskudsprogram til kurser og uddannelse, som alle arbejdstagere kan gøre brug af. Systemet synes at være en avanceret form for *E-GOVERNANCE*. Om Norden skal forbedre fremtidens efteruddannelsestilbud, så kunne det være en ide at kigge på internationale eksempler for at hente inspiration og *knowhow* om strategier for livslang læring med henblik på at arbejdsstyrken efteruddannes og opkvalificeres bedst muligt til at imødekomme udfordringerne på morgendagens nordiske arbejdsmarked.

Afslutningsvis kan nævnes at de enkelte lande er dybt fortrolige med mange modeller for implementering af livslang læring, men ved ikke meget om nabolandenes erfaringer.

Nordisk Råd

A 1627/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 14-00254-1

En målsætning for dette projekt kunne derfor også være at de nordiske lande opnår mere viden om hinandens erfaringer. Dette felt er præget af rigtig mange aktører. Hvordan får man dem til at spille sammen, så det sikres, at ingen grupper på arbejdsmarkedet falder uden for?

Nordisk Råd

A 1627/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 14-00254-1

3. Udvalgets synspunkter

På baggrund heraf mener Kultur og Uddannelsesudvalget, at livslang læring er et emne som alle de nordiske lande kunne have gavn af at kortlægge yderligere, og gerne i form at alle landene i samarbejde udvikler én fælles nordisk strategi for, hvordan befolkningerne i Norden uddannes bedst muligt i årene der kommer således at arbejdstagere og arbejdsgivere er rustede til at imødekomme fremtidens kompetencekrav på optimal vis.

4. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og uddannelsesudvalget , at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre et nordisk komparativt udviklingsstudie af mulighederne for at etablere en nordisk strategi inden for et universelt efter- og videreuddannelsesprogram og gerne med inspiration fra internationale initiativer som det skotske program 'Individual Learning Accounts (ILA) og under hensyntagen til de i forslaget anførte synspunkter

Tammerfors, 23. september 2014

Annette Lind (S)
Eila Tiainen (vänst)
Jorodd Asphjell (A)
Liselott Blixt (DF)

Sinuhe Wallinheimo (saml)
Svein Harberg (H)
Tuula Peltonen (sd)
Valgerður Gunnarsdóttir (Sj.)